

Шаренко С.Л.,
кандидат юридичних наук, доцент,
Заслужений юрист України,
голова Київського районного суду м. Харкова

Шило О.Г.,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України,
завідувач кафедри кримінального процесу та
оперативно-розшукової діяльності
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ЗАПОБІЖНИЙ ЗАХІД У ВИГЛЯДІ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ І ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Розглянуто окремі складні питання застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою; оскарження ухвали слідчого судді в апеляційному порядку; продовження строку тримання під вартою та особливостей обчислення строку дії ухвали слідчого судді про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою; необхідності унормування строку тримання під вартою обвинуваченого під час судового провадження.

Ключові слова: запобіжний захід, тримання під вартою, ухвала слідчого судді, строк тримання під вартою, продовження строку тримання під вартою, застава, оскарження в апеляційному порядку.

Рассмотрены отдельные сложные вопросы применения меры пресечения в виде содержания под стражей; обжалования определения следственного судьи в апелляционном порядке; продления срока содержания под стражей и особенностей исчисления срока действия определения следственного судьи о применении меры пресечения в виде заключения под стражу; необходимости урегулирования срока содержания под стражей обвиняемого во время судебного производства.

Ключевые слова: мера пресечения, содержание под стражей, определение следственного судьи, срок содержания под стражей, продление срока содержания под стражей, залог, обжалование в апелляционном порядке.

Тримання під вартою є найбільш суворим запобіжним заходом, який застосовується під час здійснення кримінального провадження і пов'язаний із суттєвим обмеженням фундаментальних прав людини, перш за все, – права на свободу та особисту недоторканність, що гарантується ст. 29 Конституції України, ст. 5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Суворість правообмежень при застосуванні цього заходу обумовлює те, що він має обиратися лише за умови доведення наявності законних підстав [1] та при неможливості забезпечити належну поведінку підозрюваного, обвинуваченого і виконання ним процесуальних обов'язків іншими, більш м'якими запобіжними заходами. Таке твердження відповідає п. 3 ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права 1966 р., згідно з яким «взяття під варту осіб, котрі чекають судового розгляду, не повинно бути загальним правилом». За п. 6.1. Токійських правил попереднє ув'язнення застосовується в судочинстві по кримінальних справах як надзвичайний захід за умови належного врахування інтересів розслідування правопорушення та захисту суспільства і жертв злочинів; п. 1 Резолюції (65) 11 Комітету міністрів Ради Європи передбачає, що взяття під варту повинно розглядатися як винятковий захід та застосовуватися і продовжуватися в разі суворої необхідності [2]. П. 15 Рекомендації R (80) 11 Комітету міністрів державам-членам Ради Європи встановлено обов'язок судового органу при вивченні питання щодо доцільності обрання взяття під варту до суду розглянути всі можливі альтернативні заходи [3].

Вказані міжнародні стандарти застосування даного запобіжного заходу імплементовано в національне законодавство, адже відповідно до ч. 1 ст. 183 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) тримання під вартою є винятковим запобіжним заходом, який застосовується виключно у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе запобігти

ризикам, передбаченим статтею 177 цього Кодексу, крім випадків, передбачених ч. 5 ст. 176 цього Кодексу (остання закріплює перелік злочинів, при підозрі або обвинуваченні у вчиненні яких до особи може бути застосований винятково запобіжний захід у вигляді тримання під вартою).

КПК України передбачає можливість застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою винятково на підставі ухвали слідчого судді (під час досудового розслідування) або ухвали суду (в судовому провадженні), постановлення яких ініціюється відповідним клопотанням слідчого, прокурора. Порядок ініціювання прийняття цих рішень та розгляду клопотання і постановлення ухвали детально врегульовано чинним законодавством. Використання при обмеженні права на свободу та особисту недоторканність судової процедури, яка відповідає вимогам справедливості і заснована на конституційних засадах рівності учасників судового процесу перед законом і судом, змагальності сторін та свободі надання ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, презумпції невинуватості, забезпечує дію принципу правової визначеності і виключає можливість прийняття непередбачуваних рішень та свавільного обмеження прав і свобод підозрюваного, обвинуваченого.

Разом із тим, як свідчить правозастосовна практика, встановлений КПК України порядок вирішення питання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою та продовження його строку не є досконалим, оскільки містить певні прогалини та правові конструкції, які надають можливість неоднозначного їх тлумачення, що призводить до неоднакової судової практики та, безумовно, не забезпечує у достатній мірі правову визначеність в даному питанні. Сказане обумовлює актуальність звернення до аналізу таких проблемних питань і формулювання власних позицій авторів цієї статті щодо їх вирішення.

Так, відповідно до ст. 177 КПК України метою застосування запобіжного заходу

є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам: 1) переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду; 2) знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення; 3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні; 4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином; 5) вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується. Підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, зазначені вище. Слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених КПК України.

За результатами судового розгляду клопотання слідчого, погодженого з прокурором або клопотання прокурора, слідчий суддя постановляє ухвалу про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або відмову в його застосуванні, яка відповідно до ст. 309 КПК України підлягає апеляційному оскарженню. Разом з тим, суд під час судового провадження може розглянути клопотання прокурора про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або про зміну наявного запобіжного заходу на тримання під вартою у випадках, коли обвинувачений ухиляється від виконання покладених на нього процесуальних обов'язків або наявні інші підстави та ризики, визначені ст. 177 КПК України. На відміну від ухвали слідчого судді, яка, як зазначалося, може бути предметом апеляційного оскарження, ухвала суду про застосування відносно обвинувачено-

го запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою під час судового провадження не підлягає самостійному апеляційному оскарженню. Адже, як вбачається зі змісту ст. 392 КПК України, в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвалені судами вироки, а ч. 2 цієї норми прямо вказує, що ухвали, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судових рішень, окремому оскарженню не підлягають.

Зрозуміло, що рішення суду про застосування стосовно обвинуваченого запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою належить до тих процесуальних рішень, які спрямовані на створення належних умов для здійснення правосуддя і вирішення завдань кримінального провадження, у тому числі й стосовно захисту прав і законних інтересів потерпілого. Разом із тим, тривалість судового розгляду, що в багатьох випадках обумовлюється неявкою до судового засідання обвинувачених, потерпілих та свідків, при одночасній відсутності оперативного механізму перегляду судового рішення щодо застосування вказаного запобіжного заходу, віддаляє на невизначений термін можливість обвинуваченого захистити його конституційне право на свободу та особисту недоторканність. На наш погляд, відсутність права апеляційного оскарження вказаного рішення суду слід визнати прогалиною чинного правового регулювання, що має бути усунута.

На окрему увагу заслуговує питання визначення предмету апеляційного оскарження при постановленні слідчим суддею ухвали про застосування запобіжного заходу. Виходячи із змісту ст. 309 КПК України, в апеляційному порядку під час досудового розслідування можуть бути оскаржені лише ті ухвали слідчого судді, які зазначені у визначеному нею переліку. Стосовно запобіжних заходів оскарженню підлягають лише ті ухвали слідчих суддів, які стосуються вирішення питання щодо обрання або продовження строку запобіжних заходів, пов'язаних із позбавленням свободи підозрюваного (тримання під вартою; домашній арешт). Ухвали слідчих

суддів щодо обрання інших запобіжних заходів оскарженню в апеляційному порядку під час досудового розслідування не підлягають.

Відповідно до порядку, встановленому КПК України, при вирішенні питання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою слідчий суддя зобов'язаний визначити розмір застави, достатньої для забезпечення виконання підозрюваним обов'язків, передбачених КПК, крім кримінальних проваджень щодо злочину, вчиненого із застосуванням насильства або погрозою його застосування; щодо злочину, який спричинив загибель людини; щодо особи, стосовно якої у цьому провадженні вже обирався запобіжний захід у вигляді застави, проте був порушений нею (ч. 3, 4 ст. 183 КПК України).

Отже, ухвала слідчого судді про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою має комплексний зміст і, по суті, включає два рішення – перше з них безпосередньо стосується вирішення питання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою; друге – щодо визначення розміру застави, достатньої, на думку слідчого судді, для забезпечення виконання процесуальних обов'язків підозрюваного (або, з огляду на наявність обставин, передбачених ч. 4 ст. 183 КПК України, про незастосування застави як можливої альтернативи триманню під вартою).

Остання теза має принциповий характер для розв'язання питання, що має спірний характер, а саме – стосовно можливості оскарження ухвали слідчого судді про застосування тримання під вартою в частині визначення слідчим суддею розміру застави. Узагальнення судової практики у цих кримінальних провадженнях дає підстави констатувати її неоднаковість і наявність протилежних підходів суддів до вирішення вказаного питання. В одних випадках судді відмовляють у відкритті провадження по такій апеляційній скарзі, в інших – розглядають її по суті і приймають відповідне рішення. Видається, що такій ситуації сприяє недостатньо чітке

формулювання положення, що визначає предмет оскарження.

Якщо виходити з того, що вказане рішення слідчого судді не підлягає оскарженню в частині визначення розміру застави (адже, зважаючи на зміст ст. 309 КПК України, ухвала про застосування запобіжного заходу у вигляді застави не є предметом оскарження під час досудового розслідування), відсутніми в такому разі є й антикорупційні чинники кримінального процесуального законодавства. У випадку наявності, наприклад, у слідчого судді корупційної мотивації його рішення в частині визначення розміру застави або відмови від її застосування є остаточним, незважаючи на те, що воно може бути шкідливим для самого кримінального провадження і унеможливлювати вирішення його завдань, передбачених ст. 2 КПК України. Крім того, механізм оскарження процесуальних рішень має виражений правозахисний характер, а тому й відсутність права підозрюваного, його захисника оскаржити ухвалу слідчого судді в частині визначення розміру застави як альтернативи триманню під вартою призводить до позбавлення підозрюваного ефективного захисту його прав і законних інтересів у випадку, наприклад, невідповідності розміру застави вимогам закону щодо того, що він не може бути завідомо непомірним для підозрюваного (ч. 4 ст. 182 КПК України).

Повертаючись до вищезазначеної тези щодо наявності в ухвалі слідчого судді про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою двох різних процесуальних рішень, вважаємо за необхідне визнати правильною практику тих судів, які розглядають апеляції на ці ухвали в частині, що стосується визначеного слідчим суддею розміру застави. При цьому слід підкреслити, що в таких випадках апеляційному оскарженню підлягає не ухвала слідчого судді про застосування запобіжного заходу у вигляді застави, а саме ухвала слідчого судді про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою в частині визначеного розміру застави. У зв'язку з цим, цілком доречною

видається аналогія із оскарженням вироку суду в частині окремих рішень суду, які в ньому містяться (вирішення цивільного позову чи долі речових доказів; призначення покарання тощо).

Як зазначалося вище, за наявності обставин, передбачених ч. 4 ст. 183 КПК України, слідчий суддя при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою має право не визначати розмір застави. Хоча незастосування застави у цих випадках є правом, а не обов'язком судді, проте в конкретному кримінальному провадженні, враховуючи мету та підстави застосування запобіжного заходу, доведення ризиків, що дають достатні підстави вважати, що підозрюваний може здійснити дії, передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України, визначення застави як альтернативи триманню під вартою може бути необґрунтованим та неефективним (тобто, не забезпечувати мету застосування запобіжного заходу, а відтак – вирішення завдань кримінального провадження). За таких обставин прокурор повинен мати право оскаржити в апеляційному порядку ухвалу слідчого судді про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою в частині визначення застави і просити апеляційний суд скасувати ухвалу слідчого судді в цій частині і застосувати вказаний запобіжний захід без визначення застави. Якщо на момент розгляду апеляції застава вже була внесена, апеляційний суд у випадку задоволення апеляції прокурора має прийняти рішення про повернення застави заставодавцю.

Ст. 197 КПК України встановлює строк дії ухвали слідчого судді, суду про тримання під вартою або продовження тримання під вартою, який не може перевищувати шістдесяті днів. Строк тримання під вартою може бути продовжений слідчим суддею в межах строку досудового розслідування в порядку, передбаченому КПК. Сукупний строк тримання під вартою підозрюваного під час досудового розслідування не повинен перевищувати:

1) шести місяців – у кримінальному провадженні щодо злочинів невеликої або середньої тяжкості; 2) дванадцяти місяців – у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів.

Порядок продовження строку тримання під вартою передбачено ст. 199 КПК України, застосування якої, як свідчить практика, є неоднаковим і викликає різні підходи до тлумачення її окремих положень. Це зумовлює необхідність зупинитися на аналізі вказаного питання, висловивши власні міркування з даного приводу.

Так, за змістом ч. 3 ст. 199 КПК України при зверненні з клопотанням про продовження строку тримання під вартою сторона обвинувачення зобов'язана довести, крім питань, які вирішувалися при застосуванні цього запобіжного заходу, також, що заявлений ризик не зменшився або з'явилися нові ризики, які виправдовують тримання особи під вартою.

Європейський Суд з прав людини у рішенні «Подвезько проти України» від 12.02.2015 р. звернув увагу на необхідність належного правового обґрунтування при вирішенні питання про продовження строку тримання особи під вартою. Суд зазначив, що «досудове тримання заявника під вартою, що є предметом розгляду у цій справі, тривало близько десяти місяців. Проте судові постанови про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання заявника під вартою були сформульовані дуже загально та містили повторювані шаблонні фрази. Вони не свідчать про те, що суди здійснили належну оцінку фактів стосовно необхідності застосування такого запобіжного заходу за обставин цієї справи. Більше того, з плином часу продовження тримання заявника під вартою вимагало більш докладного обґрунтування, але суди не наводили жодних додаткових підстав з цього приводу. Більше того, залишаючи без змін обраний заявникові запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, суди посилялись на невизнання ним своєї вини. Ця підстава взяття заявника під варту суперечить таким важливим елементам концепції справедливого суду, як право

не свідчити проти себе та презумпція невинуватості (див. рішення від 3 липня 2012 року у справі “Луценко проти України” (Lutsenko v. Ukraine), заява № 6492/11, п. 72). З огляду на свою усталену практику, Суд доходить висновку, що досудове тримання заявники під вартою не ґрунтувалося на належних і достатніх підставах та що суди не аргументували необхідність тримання заявника під вартою упродовж зазначеного строку» [4]. Аналогічні висновки Європейського Суду з прав людини зазначені в рішеннях «Молородич проти України», «Плешков проти України», «Харченко проти України», «Цигоній проти України», «Таран проти України» тощо.

Таким чином, продовження строку тримання підозрюваного під вартою має бути обґрунтоване наявністю на момент розгляду клопотання відповідних підстав, що підтверджують необхідність подальшого обмеження його права на свободу та особисту недоторканність; при цьому такі підстави не можуть бути тотожними тим, що були враховані при застосуванні до цієї особи даного запобіжного заходу. Якщо на початковому етапі розслідування злочину ризик того, що підозрюваний може заважати здійсненню правосуддя, є достатньою підставою застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, то після того, як органом досудового розслідування зібрано докази, ця підстава перестає бути прийнятною для подальшого тримання його під вартою. Крім того, з практики Європейського суду випливає також і те, що особлива тяжкість та громадська реакція на злочин (зокрема, можливі порушення громадського порядку) можуть бути підставою для тримання обвинуваченого під вартою лише деякий час. Однак ці підстави можуть розглядатися як достатні та прийнятні лише за умови, що вони базуються на фактах, які доводять, що звільнення підозрюваного дійсно порушило б громадський порядок. Тримання під вартою залишається правомірним лише до тих пір, доки громадський порядок перебуває під загрозою, адже така ситуація

не може бути використана для дострокового вироку до позбавлення свободи [5].

Слід звернути увагу на необхідність подачі прокурором клопотання про продовження строку тримання особи під вартою в письмовому вигляді, оскільки КПК України передбачає процедуру вирішення питання про продовження строку тримання особи під вартою згідно з правилами, передбаченими для розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу. Це означає, що підозрюваному, обвинуваченому не пізніше, ніж за 3 години до початку судового засідання, повинно бути вручене клопотання, складене у відповідності з вимогами ст. 184 КПК України, а також із зазначенням обставин про те, що заявлений ризик не зменшився або з'явилися нові ризики, які виправдовують тримання особи під вартою. Хибною є позиція окремих прокурорів, які вважають, що під час судового розгляду кримінального провадження клопотання про застосування запобіжного заходу може бути проголошено тільки усно. Не вручення обвинуваченому клопотання про застосування до нього будь-якого запобіжного заходу на будь-якій стадії кримінального процесу є порушенням права на захист.

Несподівано дискусійним серед правників стало питання щодо визначення строку дії ухвали про продовження строку тримання підозрюваного під вартою, оскільки, начебто, вказане питання не вирішене КПК України.

Однак, варто наголосити на помилковості таких тверджень, оскільки відповідно до ч. 4 ст. 196 КПК України слідчий суддя зобов'язаний визначити в ухвалі про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або домашнього арешту **дату її дії** у межах строку, передбаченого КПК.

У ч. 6 ст. 194 КПК України зазначено, що **після закінчення строку**, в тому числі продовженого, на який на підозрюваного, обвинуваченого були покладені відповідні обов'язки, **ухвала про застосування запобіжного заходу** в цій частині **припиняє свою дію** і обов'язки скасовуються.

Строк дії ухвали слідчого судді, суду про тримання під вартою або продовження строку тримання під вартою не може перевищувати 60 днів (ст. 197 ч.1 КПК).

Згідно ч. 1 ст. 199 КПК України клопотання про продовження строку тримання під вартою має право подати прокурор, слідчий за погодженням з прокурором не пізніше ніж за 5 днів **до закінчення дії** попередньої ухвали про тримання під вартою. Ч. 3 цієї статті зобов'язує автора клопотання про продовження строку тримання під вартою викласти обставини, які перешкоджають завершенню досудового розслідування **до закінчення дії попередньої ухвали** про тримання під вартою.

Слідчий суддя **зобов'язаний** розглянути клопотання про тримання під вартою **до закінчення строку дії** попередньої ухвали (ч. 4 ст. 199 КПК України).

Ст. 203 КПК України визначає, що ухвала про застосування запобіжного заходу припиняє свою дію **після закінчення строку дії ухвали** про обрання запобіжного заходу, ухвалення виправдувального вироку чи закриття кримінального провадження.

Системне тлумачення вказаних нормативних положень дозволяє дійти висновку про те, що законодавець вимагає чіткого врахування строків дії попередньої ухвали про тримання під вартою та зазвичай враховує строк дії наступної ухвали після сплину строку попередньої ухвали.

Зважаючи на сказане, небезсписним видається твердження, що міститься в розділі 2.2 узагальнення Вищого Спеціалізованого Суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про судову практику застосування судами першої та апеляційної інстанцій процесуального законодавства щодо обрання, продовження запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою», що в разі продовження строку тримання під вартою попередня ухвала втрачає силу, а тому наступний строк в 60 днів слід рахувати не від закінчення строку дії попередньої ухвали, а від дати постановлення ухвали про продовження строку тримання під вартою.

Автор цитованого узагальнення стверджує, що «такий підхід відповідає загальній zasadі законності кримінального провадження» та начебто положення КПК не регулюють питання визначення строків дії ухвали про застосування запобіжного заходу.

З наведеними твердженнями важко погодитися, оскільки питання визначення строку дії ухвали про застосування запобіжного заходу, як було показано вище, прямо врегульовані зазначеними нормами КПК України.

Відсутність в законі посилання на необхідність судового контролю на всіх стадіях кримінального провадження, в тому числі і в період перебування кримінального провадження на апеляційному перегляді, призводить до неоднозначного вирішення питання про обчислення строків тримання під вартою обвинуваченого. На нашу думку, законодавець виходив з можливості максимального захисту прав і свобод особи, яка може утримуватися під вартою та гарантував право на справедливий розгляд та вирішення справи незалежним і неупередженим судом. А тому, було б правильним визначати конкретний строк тримання особи під вартою не тільки в період досудового розслідування та судового розгляду в суді першої інстанції, а й в період розгляду справи апеляційним судом, адже, як випливає із нормативного змісту принципу правової визначеності, особа, яка тримається під вартою, має бути повідомленою про точний строк застосування даного запобіжного заходу. Більш того, ч. 2 ст. 177 КПК України серед суб'єктів, до яких може бути застосований запобіжний захід слідчим суддею, **судом**, вказує підозрюваного, обвинуваченого, **засудженого**, що, видається, свідчить про обов'язок судді апеляційного суду вирішити питання про продовження строку тримання особи під вартою під час апеляційного провадження.

На даний же час період перебування особи під вартою з моменту ухвалення вироку і до повернення кримінального провадження з апеляційного суду нормативно не визначено, а фактично він

дорівнюється від 1 до 4–5 місяців, протягом яких обвинувачені утримуються під вартою без вирішення питання про продовження строку тримання під вартою за встановленою КПК процедурою, оскільки судді апеляційних судів не вирішують питання про продовження або відмову в продовженні строку тримання під вартою засудженого.

Розглянуті питання не вичерпують проблем застосування КПК України в частині, що стосується порядку обрання за-

побіжного заходу у вигляді тримання під вартою та продовження його строку. Проте, винесення їх на широке фахове обговорення видається досить плідним засобом напрацювання тих науково обґрунтованих позицій, які в подальшому мають створити належне підґрунтя для удосконалення чинного законодавства України і приведення його у відповідність до європейських стандартів захисту прав людини у царині кримінального судочинства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Постанова Верховного суду України від 19.10.2015 р. № 5–163к15: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/9270F29ECBB6B23DC2257DF1004AC230](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/9270F29ECBB6B23DC2257DF1004AC230).
2. Взяття під варту: резолюція (65) 11 Комітету міністрів Ради Європи від 09.04.1965 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: docs.cntd.ru.
3. Про взяття під варту до суду: рекомендація R (80) 11 Комітету міністрів державам – членам Ради Європи від 27.06.1980 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: docs.cntd.ru.
4. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Подвезько проти України» від 12.02.2015 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_a47.
5. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Олександр Макаров проти Росії» від 12.03.2009 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://fsin.su/structure/...of the.../Postanovlenie_ESPCH_15217_07.doc.
6. Узагальнення Вишого Спеціалізованого Суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про судову практику застосування судами першої та апеляційної інстанцій процесуального законодавства щодо обрання, продовження запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html.

Sharenko S., Shilo O. Preventive measure as detention: problems of legal regulation and enforcement.

The article discusses particular complex questions regards preventive measure as detention; statutory appeal of the investigating judge decision; extension of the time of holding in custody and features of calculating terms of the investigating judge decision concerning the application of the preventive measure as detention; the necessity of settlement the detention terms during a trial. On the basis of current criminal procedural legislation of Ukraine and practice grounded proposals aimed at improvement of preventive measure in the form of detention during the preliminary investigation of the criminal offense and the trial. Substantiated the author's position regarding the interpretation of certain provisions of the legislation governing the use of restraint in the form of detention, continued its terms and the relevant decisions of the appeal investigating judge European standards ensuring the human right to liberty and security. Formulated in article proposals for normalization the term of the preventive measure of detention during the court proceedings aimed at harmonizing current legislation of Ukraine with European standards ensuring the human right to liberty and security.

It is noted that at the same time during their stay in custody since the adoption of the sentence and the return of criminal proceedings with the Court of Appeal regulatory undefined, but actually it is equal to 1 to 4–5 months, during which the accused detained without a decision on continuing detention by CPC established procedure as appellate judges do not decide whether to continue or deny the extension of detention of the convicted person.

Keywords: preventive measure, detention, investigating judge decision, detention terms, extension of the terms of detention, bail, statutory appeal.

Стаття надійшла до редакції журналу 15.12.2015 р.